

İsmet Paşa Hazretlerinin Nutku (*)

– Çok değerli dinleyicilerim;

Bugün memlekette yeniden yirmi bir halkevi açılıyor; şimdiye kadar mevcut olan 34 ile beraber 55 halkevi bugünden itibaren faaliyete geçiyor demektir. Halkevini, adı üstünde olduğu gibi, halkın külfetsizce ve yüksek gayeler için daima toplanmasını temin eden bir vasıfta ve bir yer addetmek, yalnız bu kadarı dahi, bunun büyük bir milli müessese olduğunu anlamak için kafidir.

Arkadaşlar;

Halkevleri, vatandaşların külfetsiz toplanacakları yer olduğu gibi, vatandaşların memleket ve millet işlerini, bilhassa milletin yüksek kültür işlerini, düşündükleri gibi zahmetsiz konuşabilecekleri bir yerdir. Halkevlerine ilk açıldığı günden itibaren büyük bir milli müessese ehemmiyetini attik. Bir senelik tecrübe bu noktai nazarımızın isabetli ve kıymetli olduğunu ispat etmiştir. Her yerde vatandaşların Halkevlerinde toplanarak, ilmi ve içtimai meseleler için fikirlerini birbirlerine zevkle söylediklerini, memleketin siyaseti ve iktisadiyatı hakkında malumat almak için bu vasıttan istifade ettiklerini memnuniyetle gördük.

Arkadaşlar!

Birçok yerlerde Halkevleri senede 120 den fazla toplantı yapmışlardır.

(*) Türk Tarih Kurumu (1974); Atatürk ve Halkevleri: Atatürkçü Düşünce Üzerine Denemeler. Ankara. s.42-49.

Bir senede 120 den fazla, bir yerde toplanmak demek, takriben üç günde bir toplanmak demektir. Ankara da Halkevinin mazhar olduğu iyi nazarı iftiharla hatırlayabiliriz. Her toplantıda burada konferans verenler veya güzel konser lezzetini tattıranlar, daima bu anda olduğu gibi, müsamahaya layık olmaz, ekseriyetle çok istifadeli ve çok değerlidirler. Yer darlığından Halkevine girmeyenler daima girenlerden daha çok oluyor, burada toplantıda bulunan arkadaşlarımız kadar, dışarıda bırakıyoruz.

Arkadaşlar;

Milletimizin ilerleme hamlesi o kadar fazladır ki, bugün ihtiyaçlara kafi geleceğini tahmin ederek koyduğumuz bir ölçüyü iki sene sonra çok geri kalmış görüyoruz. Ankara'da olduğu gibi başka yerlerde de yaptırdığımız bir bina, açtırdığımız bir salon, nasıl dolduracağımızdan endişe ettiğimiz bir mektep; iki sene sonra bütün ihtiyaçların gerisinde kalıyor. Biz bu darlıktan yalnız memnun olmalıyız. Salonların, mekteplerin geniş gelmesinden korkular; onların dar gelmesi milletin, daima daha çok hız, daha çok mesafe aldığını gösterir.

(Alkışlar)

Halkevlerinde milli ve içtimai hayatın temelleri terbiye suretinde, tedris suretinde, konuşma suretinde mütemediyen kurulmalıdır, bunu iltizam ediyoruz.

Cumhuriyet Halk Fırkasının, Halkevleri vasıtasıyla memleket içinde takip ettiği kültür politikası; bu vasıta ile ilim ve fenni, güzel sanatları yaymak, bu memleketin siyaseti, iktisadiyatı hakkında en yeni, en doğru malumatı ortaya dökmektir.

Arkadaşlar;

İlmin ve fen noktai nazarından Halkevleri muhitlerinin okumuş, bilen, öğrenmesini ve öğretmesini sevenlerin çalışması için; idealini müessir kılması için hazır bir vasıtaadır.

Arkadaşlar;

Halkevlerinde güzel sanatlar için memleketin en derin alakasını uyandırmayı ve güzel sanatlara olan muhabbeti milletin içinde her tabakaya, her vesile ile yayıp öğretmeyi maksatlarımızın başında sayıyoruz.

Cemiyetimizin, ilim ve fenne istinat eden, güzel sanatlara meclup olan, milliyetçi, ilerleyici, bir cemiyettir, böyle olmalıdır. (Alkışlar)

İlim ve fen kadar güzel sanatları cemiyet içinde birinci itibar derecesinde göstermek, tatbik etmek Halkevlerinin başlıca vazifelerinden biridir. Her gittiğimiz yerde Halkevlerine temas edince ne kadar, kimlerin hangi mevzuun üzerinde kaç konferans verdiğini sordum. Keza aynı ehemmiyetle her gittiğim yerde güzel sanatlar üzerine ne kadar toplantı yapıldığını ve neler yapıldığını sordum.

Arkadaşlar;

Halkevleri Cumhuriyet Halk Fırkasının kendi prensiplerinin ne olduğunu ve bu prensiplerinin memlekette nasıl tatbik edildiğini her gün halkımıza söylemek için de başlı başına bir merkezdir. Cumhuriyet Halk Fırkasının prensiplerini her gün söylemek, nasıl tatbik edildiğinden her gün malumat vermek lazımdır. Cumhuriyetçi, milliyetçi, inkılapçı ve devletçi politikasının, bu memleketin halinde inkişafı, emniyeti temin eden; geleceğin en büyük kudreti ve en yüksek itibarı temin edecek olan bir program olduğuna samimi olarak inanmış olan bizler bu prensipleri ve manalarını yalnız samimii bir hisle bizi dinleyecek olanların hepsine anlatabileceğimiz iddiasındayız. Eğer mutlaka inanmamak için daha evvelden verilmiş bir karar ile gelen birisi karşısında kalmazsak, söylediklerimizin bu memleketin mefaatlerine en muvafık olduğunu ispat etmek güç değildir.

Arkadaşlar;

Cumhuriyet Halk Fırkasının prensipleri, halk için yıldızı üzerinde akan gösterişli şeyler değildir. Cumhuriyet Halk Fırkasının prensipleri ancak geçen her gün için muvaffakiyet yıldızı ile parlıyan eserdir. (Şidetli alkışlar)

Cumhuriyet Halk Fırkası prensiplerinin ve Cumhuriyet Halk Fırkası politikasının hal için kendisini diğer her politikadan ayırt eden noktası; içinde bulunduğumuz gün için asla bir yıldız söylememesi, bilakis bulunduğumuz gün için çetin vezifeler, çetin çalışmalar istenmesidir. Çünkü biz içinde bulunduğumuz muğlak, beynelmilel ve milli karışık meselelerin içinden çıkmak için aldatıcı sözler, aldatıcı ve mübalagalı vaatler değil; bilakis mahrumiyet isteyen, çalışmak isteyen, düşünmek, bilmek, yorulmak isteyen vasifeler istiyoruz. (Bravo sesleri, şiddetli alkışlar)

Ancak; istediğimiz vazifeler, canla başla çalışılarak yapıldıktan sonradır ki, geçen her seneyi hatırladığımız zaman muvaffakiyetle hasıl geçtiğini biz de düşünerek hayratlar içinde kalıyoruz ve alemi hayretler içinde bırakıyoruz. (Bravo sesleri ve alkışlar)

Arkadaşlar;

Biz muharebe meydanında bulunan o adamlarız ki, muvaffakiyet kazanmak için birbirimize can vermek lazım geldiğini söyleriz; eğer muharebe meydanında bulunan bir adam muzafferiyeti kazanmak için arkadaşlarına bilakis dua etmek, şu veya bu tarzda kendini avutmak lazım geldiğini söylerse, o adam elbette yalan söyler ve o idare, memleketi belaya sokar. Biz, vatandaş vazifelerinin iyi yürekle ve fedakarlıkla ifasını daima ehemmiyetli tutacağız. Biz, vatandaşlara her şeyden evvel eğer yaşı gelmiş ve askere çağrılmışsa askere gitmesi lazımdır; eğer vergi borcu gelmiş, kendisinden mükellefiyet istiyorlarsa vergi borcunu herkesten evvel vermesini namus borcu bilmesii lazımdır, deriz. Bizim siyasetimizin, muvaffakiyetimizin temeli vazifelerin açık söylenmesidir.

Arkadaşlar;

Halkevleri fikir olarak ve müessese olarak mesuliyet mevkiinde bulunan siyasi partimizin, bütün özünü ve varlığını halkın geniş tabakalarına anlatması ve sevdirmesi için, mühim bir merkezdir.

Her vesileden istifade ederek Halkevleri, hiçbir siyasi kayıt aranmaksızın her vatandaşı geniş mikyasta müstefit etmeğe çalışırlar. Bunda muvaffak olduğumuz nispette fırkamızın milli hayatı, kültür istikametinde o derece muvaffak olmuş olacaktır.

Arkadaşlar; dünyanın hali sükunete ve ufukları her türlü bulutlardan azade tutan istikametlere gitmiyor. Türk milleti, Türk siyaseti ne kadar dikkatli ve ne kadar beynelmilel gailelerin çıkmamasını arzu eder bir vaziyette ve istikamette olursa olsun, bütün ihtimaller üzerinde kafi geleceğini zannetmeğe imkan yoktur.

Arkadaşlar;

Azami derecede gayret, hüsnüniyet ve sulh havası içinde, milletlerin birbiriyle iyi geçinmesi havası içinde ilerilemek ve inkişaf etmeğe çalışmak bizim politikamızın temelidir. Bu hususa aklı başında olan kimse şüphe ede-

mez. Ama herhangi bir fırtına, ne vakit ve ne suretle zuhuur edese etsin, meydana çıkınca her vasıttan evvel bizim kuvvet, metanet ve her türlü mukavemet vasıtası tuttuğumuz nokta; Türk milleti içinde birbirimize dayanarak göstereceğimiz kuvvettir. (Bravo sesleri , alkışlar)

Halkevlerinde geçirilen milli hayatın inkişafına bugün maddi kuvvet noktai nazarından dahi başlıca ehemmiyet veriyoruz. Silah kuvvetinden, her türlü cebir ve madde kuvvetlerinden daha müessir olan nokta; bizim itikadımızca Halkevleri gibi müesseseler, fikirlerle bütün millet içinde milli hayatın kazanacağı beraberlik, yükseklik ve sağlamlıktır. Her silahtan üstün olan budur. (Alkışlar)

Geçmişte olduğu gibi herhangi bir yarın da, gene birçok çetin imtihanlar vermeğe muzdar kalırsak ki biz o imtihanları her gün vermeğe hazırır, (Alkışlar) muzdar kalırsak o gün de başlıca güveneceğimiz kuvvet bütün milletin ideal için gösterdiği gibi, gene göstereceği birlik kuvvetidir. (Alkışlar)

Arkadaşlar;

İnkılapçı fırka olarak ilerliyen, cemiyeti her gün daha ileri görmekten ve götürmekten başka dileği olmayan fırka olarak memleket içinde mültür hayatının genişlemesine bütün bu mülahazalarım, ne kadar ehemmiyet verdiğimizizi gösterir. Geçen bir sene zarfında bir çok Halkevlerinin hakikaten sizi memnun edecek, hoşunuza gidecek geniş bir derecede çalıştıklarını sböyliyebilirim. Bana Anadolu'nun hemen her köşesine dağılmış olan merkezlerden, böyle birçok çalışmış ve güzel semereler vermiş yerler söylenmiştir. Bunların her birine rastgeldiğimiz zaman, programları hakkında tafsilat alırız, kendilerini birçok defalar tebrik ettim. Geçen defa bi müddet için Cenup vilayetlerini gezerken her tarafta, bana toplanacak, yerlerinin darlığından şikayet ediyorlardı ve yeni Halkevleri yaptıрмаğa çalışıyorlardı. Her yerde kaç konferans , kaç konser verdiklerini izah ettiler. Güzel bir Halkevi olan Afyonkarahisar'da bana bu bu hususta verilen tafsilat arasında, konferansların adedinden ve mevzuundan bilhasa memnun olduğumuzu huuzurunuzda söylemek isterim. Kezalik Kayresi7de de bir sene zarfında yüzden fazla toplantı yapılmıştır. Ankara gibi, İstanbul gibi büyük merkezlerde de 120-130 kadar büyük içtimalar yapılmıştır.

Birçok yerlerde, vesait tedarikinde müşkülata tesadüf ettiklerini gördüm.

Arkadaşlar;

Size Halkevleri için söyleyeceğim bu sözlerin bütün Halkevlerinden işitilmesini arzu ederdim. Halkevlerinin muntazam çalışması için birinci şart mali noktai nazardan vaziyetlerinin muntazam olmasıdır. Vesaitin çeşidi, geniş olması meselesi ikincii derecededir. Her şeyden evvel bir defa bütçe denilen şeyin Halkevinde mütevazi dahi olsa, mutlaka mütevazin ve muntazam olması lazımdır. Bunu söylerken şunu da söyleyeyim, Halkevlerinin Merkezi İdaresi, bu noktai nazarlardan çok dikkatli ve kıskanç davranmaktadır.

Bütçede muvazenenin büyük mikyasta olduğu gibi, küçük mikyasta da vehleten vereceği mana, eğer miktar az iise, lazım olan birçok vesaitten mahrum kalmak manasıdır.

Arkadaşlar

Mütevazin olmıyan bütçelerin şeklen temin ettiği zannolunan vasıtalar hakikatte yoktur. Bu bir aldanmadan ibarettir. Onun için Halkevleri muhtaç oldukları vesaitle mütanasip paraları olmadığı zaman dehi ne kadar varsa ona göre bütçe yapmasını tercih etmelidirler. Çünkü bu, nihayet bir toplanmadır ve maksat burada bir takım vatandaşların bildiklerini diğerlerine anlatmalarıdır. Bir vasıtamız olmasa dahi bir tarlanın ortasında toplanıp gene birbirimizle bağırarak konuşabiliriz. Mesele süste değil, teşkilatın esasında, fikrinde ve cevherindedir.

Arkadaşlar;

Sözü Halkevlerinin faaliyetlerinin yakından mesulü olan arkadaşşıma bırakacağım. Gelecek sene Halkevlerinin faaliyetlerini rakamlar üzerinde huzurunuzda daha geniş anlatmağa çalışacağız.

Arkadaşlar;

Halkevleri, vakit vakit siyasi icraatımızdan dahi vatandaşlarımıza açık alınla, temiz yürekle hesap vereceğimiz bir yer olacaktır.

Emin olabilirsiniz ki; Cumhuriyet Halk Fırkasının prensiplerini takip etmekten mesul olan Cumhuriyet hükümeti; siyasetin her safhasından, iktisadi, siyasi, dahili, milli her safhasından ve bilhasa milli hayatın, milliyet esaslarının, sağlam, köklü ve sarsılmaz bir halde bulunmasından bütün vatandaşlara karşı her yerde daima hesap vermeye hazırız. (sürekli alkış)